

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 425/2024
03.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Гордане Којић, Александра Степановића и Миролуба Томића, чланова већа, са саветником Татјаном Миленковић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Часлава Горановића, због извршења продуженог кривичног дела обљуба са дететом из члана 180. став 1. у вези члана 61. КЗ, одлучујући о захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљеног Часлава Горановића, адвоката Ивана Дузлевског и Вука Стевановића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К 599/20 од 25.01.2023. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1033/23 од 13.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 03.04.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног Часлава Горановића, адвоката Ивана Дузлевског и Вука Стевановића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К 599/20 од 25.01.2023. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1033/23 од 13.11.2023. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, док се исти захтев у осталом делу одбацује као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду К 599/20 од 25.01.2023. године окривљени Часлав Горановић оглашен је кривим због извршења продуженог кривичног дела обљуба са дететом из члана 180. став 1. у вези члана 61. КЗ и осуђен је на казну затвора у трајању од 6 година у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 28.09.2020. године, када је лишен слободе, до 18.11.2021. године, као и време трајања мере забране напуштања стана почев од 18.11.2021. године па до 23.05.2022. године и време проведено у притвору од 23.05.2022. године па до 01.11.2022. године.

Истом пресудом, применом члана 261. ЗКП, обавезан је окривљени Часлав Горановић да плати суду на име паушала износ од 20.000,00 динара у року од 15 дана по правноснажности пресуде, а да на основу члана 262. ЗКП, сноси трошкове кривичног поступка, с тим што ће се о висини трошкова одлучити посебним решењем, док је применом члана 258. ЗКП привремено старалац малолетне оштећене АА, ББ

упућена да имовинскоправни захтев малолетне оштећене остварује у парничном поступку.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1033/23 од 13.11.2023. године, усвајањем жалбе Јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Београду, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду К 599/20 од 25.01.2023. године, у делу одлуке о кривичној санкцији, тако што је Апелациони суд у Београду окривљеног Часлава Горановића, због продуженог кривичног дела обљуба са дететом из члана 180. став 1. у вези члана 61. КЗ осудио на казну затвора у трајању од 7 година у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 28.09.2020. године до 18.11.2021. године, време трајања мере забране напуштања стана од 18.11.2021. године до 23.05.2022. године, као и време проведено у притвору од 23.05.2022. године до 01.11.2022. године, док су жалбе окривљеног Часлава Горановић и његовог браниоца адвоката Невене Коматине, одбијене као неосноване и побијана пресуда у непреишеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднели су браниоци окривљеног Часлава Горановића, адвокати Иван Дузлевски и Вук Стевановић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреда закона из члана 439. тачка 1), 2) и 3) ЗКП, а из образложења захтева произилази да је исти поднет због повреда закона из члана 441. став 1. ЗКП и члана 460. ЗКП, са предлогом да Врховни суд побијане пресуде укине и предмет врати на поновну одлуку првостепеном суду или да побијане пресуде преиначи у ослобађајуће, јер дело за које је окривљени осуђен није кривично дело.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужилаштву, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП и, у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), након разматрања списка предмета и правноснажних пресуда против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те након оцене навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев је неоснован у делу у коме се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, браниоци окривљеног у захтеву за заштиту законитости истичу да је, у односу на оптужницу, при чијем чињеничном опису и правној квалификацији је Јавно тужилаштво остало до краја главног претреса, првостепени суд у изреци побијане пресуде изменио чињенични основ у односу на оптужни акт, тако што је додао следеће чињенице и околности „те је поново стављао свој полни орган у њен полни орган, а неколико пута и у њена уста и анални отвор“, као и „па је тако у поменутом периоду исту раздевичио насилним увлачењем свог полног органа у њен полни орган“. У захтеву се наводи, да је на наведени начин првостепени суд у изреку унео одлучне чињенице, недозвољено интервенишући у оптужење у наводном понављању инкриминисаних радњи од стране окривљеног, односно о „насилном раздевичавању“, чиме је повећао криминалну активност, односно криминалну вољу на страни

окривљеног, због чега је повређен идентитет између оптужбе и пресуде у смислу одредбе члана 420. ЗКП, као и право окривљеног на одбрану и правично суђење.

Из оптужнице Вишег јавног тужиоца у Београду КТО 536/20 од 26.11.2020. године, произилази да је окривљеном Чаславу Горановићу било стављено на терет извршење кривичног дела обљуба са дететом из члана 180. став 1. у вези члана 61. КЗ које је, према наводима тог оптужног акта извршио у периоду од средине 2011. године до лета 2017. године у Београду, у улици ... број .. – у стану малолетне оштећене, у стању урачунљивости, свестан свога дела и да је његово дело забрањено при чему је хтео његово извршење, у више наврата извршио обљубу са дететом малолетном АА, рођеном ...2006. године, на тај начин што је злоупотребио поверење које су према њему имали родитељи малолетне оштећене, јер су били пријатељи, па се понудио да причува малолетну АА кад су њени родитељи због обавеза били ван куће, а што су исти и пристали, те када је остајао насамо са њом, легао у њен кревет, скинуо јој одећу, а затим јој свој полни орган против њене воље ставио у уста, а након тога и у вагину и анални отвор, што је настављао сваки наредни пут када је остајао насамо са њом и чувао је, говорећи јој да никоме не сме да прича о томе, те када су се у јулу 2017. године њени родитељи посвађали са окривљеним он је престао да долази, те је малолетна оштећена дана 02.08.2020. године испричала својој мајци шта се дешавало, а затим су заједно отишли у полицију, а након тога је одведена на гинеколошки преглед у Институт за здравствену заштиту мајке и детета Србије „др Вукан Чупић“, где је потом обављен гинеколошки преглед и где су констатоване повреде хименалног прстена са расцепом, те је стручни тим уз учешће психолога обавио психолошку експлорацију са њом.

Изреком првостепене пресуде, у односу на коју је поднет захтев за заштиту законитости окривљени Часлав Горановић је оглашен кривим због истог чињеничног описа радњи извршења кривичног дела, у односу на диспозитив оптужног акта, с тим да су у изреку додати и наводи „те је поново стављао свој полни орган у њен полни орган, а неколико пута у њена уста и анални отвор“ и „па је тако у поменутом периоду исту раздевичио насилним увлачењем свог полног органа у њен полни орган“.

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП, прописано је да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе, садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници, а ставом 2. истог члана, прописано је да суд није везан за предлоге тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела.

У радњама описаним у изреци првостепене пресуде, стичу се сви битни елементи кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим, а наведеном изменом чињеничног описа радњи извршења кривичног дела из оптужног предлога, по налажењу Врховног суда, првостепени суд није прекорачио оптужбу, односно није повредио ни субјективни ни објективни идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљеног. Таквим поступањем, првостепени суд је само ускладио чињенични опис кривичног дела са чињеничним стањем утврђеним на главном претресу, крећући се при том у оквиру оптужног акта јавног тужиоца, при чему наведена измена није извршена на штету окривљеног Часлава Горановића, јер постоји готово потпуна истоветност чињеничног описа радње извршења, као и начина извршења кривичног дела, посебно што правна квалификација радње због које је окривљени оглашен кривим није тежа од

оне која је наведена у изреци оптужног акта. У конкретној ситуацији ради се о истим догађајима, а првостепена пресуда је заснована на утврђеном чињеничном стању, па изменом чињеничног описа извршења кривичног дела, како је то учињено у првостепеној пресуди није извршено додавање више криминалних активности, нити веће криминалне воље окривљеном, чиме би се отежао његов положај у погледу правне квалификације дела или кривичне санкције, већ је суд у свему поступио у складу са законом, а у смислу одредбе члана 420. ЗКП.

Из наведеног разлога, по налажењу Врховног суда побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, како се то неосновано захтевом за заштиту законитости бранилаца окривљеног Часлава Горановића указује.

Браниоци окривљеног Часлава Горановића у захтеву за заштиту законитости као разлог подношења истичу и повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, наводима да је на предмет оптужбе примењена одредба материјалног права – члан 61. КЗ која се није могла применити, јер је за постојање продуженог кривичног дела, потребно да више радњи извршења истих или истоврсних кривичних дела представљају једну временски континуирану, целовиту криминалну делатност, што значи да је потребно да су извршене у кратким временским размацама, односно да размак времена између појединих кривичних дела треба да буде толики, да би се сва дела могла повезати у једно, а изрека првостепене пресуде не утврђује заправо континуитет радњи, јер нема ближих временских одредница.

Одредбом члана 61. став 1. КЗ, прописано је да продужено кривично дело чини више истих или истоврсних кривичних дела учињених у временској повезаности од стране истог учиниоца која представљају целину због постојања најмање две од следећих околности: истоветности оштећеног, истоврсности предмета дела, коришћења исте ситуације или истог трајног односа, јединства места или простора извршења дела или јединственог умишљаја учиниоца, а ставом 2. истог члана, прописано је да кривична дела управљена против личности могу чинити продужено кривично дело само ако су учињена према истом лицу.

Из изреке првостепене пресуде произилази да је окривљени Часлав Горановић оглашен кривим због извршења продуженог кривичног дела обљуба са дететом из члана 180. став 1. у вези члана 61. КЗ, јер је у периоду од средине 2011. године до лета 2017. године у више наврата према малолетној оштећеној АА преузимао радње, ближе описане у тој изреци, у стану малолетне оштећене, искористивши поверење које су према њему имали родитељи малолетне оштећене, јер су били пријатељи. По налажењу Врховног суда, с обзиром на истоветност оштећене, истоврсности предмета дела, коришћење исте ситуације и истог трајног односа, јединства места и простора извршења дела и јединственог умишљаја учиниоца, испуњени сви услови прописани одредбом члана 61. став 1. и 2. КЗ, којим је регулисано продужено кривично дело, па су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног од стране овога суда, оцењени као неосновани.

Браниоци окривљеног Часлава Горановића у захтеву за заштиту законитости указују на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, међутим у образложењу те повреде наводе да је другостепени суд занемарио околност да је након извршења дела

које је предмет оптужбе више пута измењен закон, па је окривљеног огласио кривим за кривично дело обљуба са дететом из члана 180. став 1. у вези члана 61. КЗ, не наводећи у образложењу који тачно закон је применио у конкретном случају, па је повређен члан 5. КЗ, с обзиром да је Кривични законик („Службени гласник РС“, бр. 85/05... 35/19) који је био на снази у време извршења кривичног дела у члану 180. став 1. КЗ прописивао за извршиоца тог дела казну затвора од 3 до 12 година, док је каснијим изменама за извршиоца тог дела била прописана казна затвора од 5 до 12 година, а да наведено не садржи ни изрека првостепене пресуде, већ само у образложењу даје недовољно конкретне разлоге. На наведени начин, по налажењу Врховног суда захтевом се указује на повреду члана 460. ЗКП, па иако је захтев за заштиту законитости у овом делу поднет из формално дозвољеног разлога – повреда закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, у суштини се захтевом указује на недозвољен разлог за подношење, у смислу члана 485. став 4. ЗКП – повреду члана 460. ЗКП, па је исти у том делу, од стране овога суда, оцењен као недозвољен.

Браниоци окривљеног у захтеву за заштиту законитости као разлог подношења захтева истичу и повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, међутим, у образложењу наведене повреде указује се да је приликом одмеравања казне окривљеном, другостепени суд као отежавајућу околност узео чињеницу „да је код малолетне оштећене због понашања окривљеног уочен симптом пострауматског стреса и изражен пад воље за животом детета које треба тек да живи“, а да наведено није поткрепљено ни једним материјалним доказом, тим пре што из исказа психолога Института за здравствену заштиту мајке и детета „др Вукан Чупић“, Маје Радојевић, произилази да код оштећене, иако постоје остаци трауме, нема пострауматског стресног поремећаја, а што констатују и стални судски вештаци у својој психијатриско – психолошкој експертизи, др Бојана Кецман и Гордана Ковач Гавриловић од 25.10.2020. године. На наведени начин, се по налажењу Врховног суда, захтевом за заштиту законитости указује на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП, па иако је захтев за заштиту законитости у овом делу поднет из формално дозвољеног разлога – повреде закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, из образложења наведене повреде произилази да се захтевом указује на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП, која у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП не представља законом прописан разлог због кога је окривљеном и његовом браниоцу дозвољено подношење захтева за заштиту законитости, па је поднети захтев и у овом делу оцењен као недозвољен.

Из наведених разлога донета је одлука као у изреци, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, у делу у коме је захтев одбијен као неоснован, а на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, у делу у коме је захтев одбачен као недозвољен.

**Записничар-саветник,
Татјана Миленковић, с.р.**

**Председник већа-судија,
Милена Рашић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**